

Az 1848/49-iki iratok gyűjteménye 4 db. irattal, 32 kiáltvány-nyal és 3 db. röpirattal s költeménnyel gyarapodott.

A családi levéltárak között a Péchy család levéltára újabb küldemény folytán 17 db. XVIII., 577 db. XIX. századbeli okmány-nyal és 1 genealogiai feljegyzéssel összesen tehát 595 db.-bal gyara-
podott. Ezen iratokat a családi levéltár kiegészítése céljából Péchy Sándor honvédhuszár hadnagy küldötte be Dobos Kálmán nyugalma-
zott honvéd ezredes közvetítésével. A letéteményezett családi levél-
tárak számát növelte a kellemesi Melczer család levéltára, melyet
néhai Melczer István titkos tanácsos, végső óhajtásának megfelelő-
leg Melczer Gyula, mint a család ez idő szerinti feje helyezett el
örök letéteményeként intézetünkben.

A levéltárban a lefolyt évnegyedben 39 kutató 8219 db. iratot és 6 pecsétlenyomatot, összesen 8225 dbot használt. Külső használatra kiadatott 4 téritvényen 27 db. okirat.

Az újabb szerzemények feldolgozásán és beosztásán kívül teljesen feldolgoztatott a levéltár limbus még hátralevő anyaga, mely 4556 dbot foglalt magában. A gróf Széchenyi család levéltára a levéltár földszinti helyiségének egyik szobájában föllállított; az iratok számbavétele azonban későbbi feladatot fog képezni. Azon-
kívül a törzslevéltárnak nagy gyarapodása folytán szükségessé vált áthelyezése eszközöltetett, mely alkalommal az eddig külön felállított levelek a törzsanyaggal ideiglenesen egyesítettek, hogy az egész anyagot együttesen lehessen revizió alá venni. Ez a munka 1600-ig haladt előre. Folyamatban van jelenleg Kossuth Lajos levelezéssnek rendezése, továbbá a koltai Vidos család levél-
tárának feldolgozása.

AZ ERDÉLYI MÚZEUM-EGYLET KÖNYVTÁRA 1896-BAN.

Az Erdélyi Múzeum-Egylet könyvtára 1896. évi állapotáról dr. *Ferenczi Zoltán* igazgató a következő jelentést terjesztette az egyesület évi közgyűlése elé:

I. Az 1896-ik évben a pontosan vezetett szerzeménykönyv adatai szerint a könyvtár gyarapodott vétel útján 208 (1895-ben 249), ajándékban 485 (1895-ben 560), köteles példányban 574 (1895-ben 491) kötettel és füzetrel, melyek mind be vannak vezetve a pontosan és napról-napra vezetett szerzeménykönyvbé. Összes gyarapodás ezek szerint 1267 kötet és füzet (1895-ben 1300, ez idén tehát 63 kötetrel és füzetrel kevesebb.) Könyveket ajándékoztak: Vallás-és közoktatásügyi miniszterium, a kolozsvári Ferencz-József-Tud.-Egyetem, a Magyar Tud. Akadémia, dr. Gyalui Farkas, Bölöny József, br. Bánffy Dánielné ó exc.-ja, Ungváry Vilmos, Szepeszy Lajos, a képviselőház elnöki irodája, Parádi Kálmán, Ajtai K. Albert, Márki Sándor, Böhm Mihály,

Simon József, Budapest sz.-főváros, a belügyminiszterium, Téglás Gábor, dr. Abt Antal, Győr város tanácsa, Katona-kör (Kecskemét,) a kolozsvári keresk. akadémia, dr. Finály Henrik, Veress Endre, dr. Szamosi János, a kolozsvári keresk. és iparkamara, a földművelésügyi miniszterium, Kolozsvár város tanácsa, Czerny Antal, dr. Kanitz Ágost, Hornyánszky Viktor, Fülei Szántó Károly, a m. kir. statisztikai hivatal, dr. Ferenczi Zoltán. Az adományok közül különösen kiemelendő a dr. Márki Sándor uré, a ki édes apja, Márki János emlékére a megboldogútnak könyvtárából 56 művet ajándékozott 118 kötetben. Kézirattárunk részére ajándékozta Ajtai K. Albert úr *A kolozsvári könyvkötő czéh jegyzőkönyvet 1809-től*, Gombos Ferencz úr *Articuli R. Transilv. usque 1652. Extractus articulorum R. Transilvaniae* és *Institutiones juris patriae Transilvaniae* köteteket, Éjszaky Károly úr *Mennyből jött levél*, Salamon Mária k. a. *Molnár György színházi engedélye* kéziratokat. De legkivált kiemelendő kézirattárunk gyarapodására az, hogy Szilágy megye főispánja, br. *Wesselényi Miklós* úr, a Wesselényi-család összes kéziratait és egész levéltárát örök letétképen az Erdélyi Múzeum-Egylet könyvtárának adta át és e levéltár elhelyezésére szekrényeket is csináltatott 180 frt értékben. Ennek rendezése a folyó év (1897) nyarán fog megtörténni. A könyvadományok legnagyobb része cserepéldány, melyek főképpen az orvos-természettudományi szakosztály kiadványaiért külföldről kerülnek könyvtárunkba. A vétel útján szerzett könyvekért kiadott egyletünk 1665 frt 81 krt, könyvköttetésre 520 frt 80 krt, a br. Wesselényi-család levéltára behozatalára 47 frtot, írószerekre 13 frt 59 krt, vegyes költségekre 185 frt 01 krt, összesen 2432 frt 21 krt.

A könyvtár 1896. évi működéséből kiemelendő főleg a millenáris kiállításon való részvétel. Ezen ugyan könyvtárunk sem vett részt önállóan, azonban mindazt felküldte, a mit a kiállítás igazgatósága kívánt a kiállítás történelmi részére. A pontosan vezetett kimutatás szerint fölment a történelmi kiállításra régi magyar nyomtatvány 108 drb, czimeres nemeslevél és oklevél 5 drb, kézirat 1 drb, kép 2 drb. E szerint tehát könyvtárunknak is van része abban az eredményben, hogy a történelmi csoportban egyletünk millenniumi nagyermet kapott. Továbbá a II. csoportban, választmányunk engedélyével, kiállítottuk könyvtárunk részéről egyletünk összes kiadványait 62 kötetben, diszes kötésekben, melyek ez alkalomra készültek, s melyekért egyletünk közhasznú tevékenységért kiállítási érmet nyert. Végül a kolozsvári keresk. és iparkamara felhívására monografiában kidolgoztam a kolozsvári nyomdászat történetét s ezzel kapcsolatban a kiállítás XV. csoportjában kiállítást rendeztem egyletünk választmányának engedélyével a kereskedelmi kamara által készí-

tett és utóbb egyletünknek ajándékozott 4 nagy szekrényben több mint 400 drb nyomtatványból, melyek által a kolozsvári nyomdászat fejlődését nyomdánként mutattam be. Ezek szerint tehát könyvtárunk több oldalúan és méltón vett resz a millennáris kiállításon.

A könyvtári munkálatokban a nyomtatványi rész feldolgozásában hátra semmi sincs s a kéziratár rendezésében két teljes szekrényt feldolgoztunk. E szerint e részben is előhaladás történt, s a ki tudja, hogy az mennyi munkával jár, nem is fogja keveselni.

II. Könyvtárunk használatáról a következő adatok szólnak. Az egyetem könyvtárával közös olvasóteremben 1896-ban 10 hó alatt megfordult 6110 olvasó, kikből egy hóra esik 611 olvasó s napjára 20—22. Könyvkivételre letettek az egyetemi hallgatók 680 indexet, helyi használatra kiadatott 1632 mű, házi használatra 1085. Könyvtárunk személyzetében 1896-ban az a változás történt, hogy a megürült dijnoki állást egyletünk választmányának beleegyezésével 1896 július 17-ikén Székely János úrral töltöttem be, kiben könyvtárunk derék munkaerőt nyert. A másik változás meg az volt, hogy engemet ő Felsője 1896 július 13-án a kolozsvári Ferencz-József-Tudományos-Egyetem könyvtára igazgatójának legkegyelmesebben kinevezni méltóztatván, ez által múzeum-egyletünknek pénztára lényeges könnyítést nyert.

A SZEGEDI SOMOGYI KÖNYVTÁR ÁLLAPOTA.

A »Somogyi Könyvtár« 14-ik, azaz 1896/97. évi állapotáról, a könyvtár használatáról, gyarapodásáról, a czimtározási munkálatok előhaladásáról *Reizner János* könyvtári igazgató a következő könyvomban sokszorosított jelentésben számol be.

Az olvasóterem a Szeged város által Magyarország ezredéves fennállásának emlékére épített közművelődési palota 1896. évi szeptember hó 6-ikán történt ünnepélyes felavatása s az ezen alkalommal ott kiállított tárgyaknak a Fodor-házban levő ideiglenes helyiségbe való visszavitele és elhelyezése miatt csak szeptember hó 24-ikén nyitattott meg, s a könyvtárnak és városi múzeumnak a közművelődési palotában való végleges áttelepítése miatt 1897. évi május hó 14-ikéig állott a közönség használatára.

A 180 látogató napon 2950 olvasója volt a könyvtárnak, a kik összesen 3123 munkát használtak.

A 2950 olvasó közül a délelőtti időszakban 54, hétfőn és csütörtökön pedig a délutáni 6—7 órai időközben 111 olvasó használta a könyvtárt.

A könyvtár havonkénti használatát a következő táblázat tünteti fel:

Év és hó	Hány nap volt nyitva	Az olvasók száma				Az olvasók		A használt munkák száma
		dél-előtt	dél-után	össze-sen	napi átlag	legna-gyobb száma	leg-kisebb	
1896 szeptember	6	2	102	104	17 ^{3/8}	5	31	111
» október	26	5	509	514	19 ^{20/26}	5	47	522
» november	24	5	419	424	17 ^{16/24}	3	42	437
» december	19	4	470	474	24 ^{18/19}	13	39	484
1897 január	23	6	505	511	22 ^{5/23}	2	41	535
» február	22	10	315	325	14 ^{17/22}	5	30	355
» márczius	26	10	300	310	11 ^{24/26}	3	25	337
» április	22	7	212	219	9 ^{21/22}	3	21	255
» május	12	5	64	69	5 ^{9/12}	1	11	87
Összesen	180	54	2896	2950	16 ^{70/180}	—	—	3123

A 2950 olvasó közül társadalmi állást és foglalkozást tekintve volt:

7 lelkész; használt 9 munkát (1 természettudományi, 2 bölcsészeti, 1 magyar történelmi, 3 magyar szépirodalmi munkát, 1 vegyes tartalmú folyóiratot s 1 ösnyomtatványt); 175 tanár, tanító; használt 301 munkát (1 hittudományi, 14 államtudományi, 1 természettudományi, 1 építészeti, 13 bölcsészeti, 5 szépművészeti, 18 egyetemes történelmi, 9 magyar oklevéltani, 5 magyar régészeti, 6 magyar irodalomtörténeti, 6 classica-filológiai, 20 magyar szépirodalmi, 2 idegen szépirodalmi, 1 encyclopaediai munkát, 10 vegyes tartalmú folyóiratot és 21 hírlapot); 2528 tanuló; használt 2562 munkát (22 hittudományi, 4 jogtudományi, 45 államtudományi, 1 orvostudományi, 14 mennyiségügyi, 165 természettudományi, 94 természettudományi, 17 mérnök- s építészeti, 37 bölcsészeti, 4 szépművészeti, 46 neveléstudományi, 54 egyetemes történelmi, 171 egyetemes földrajzi, 21 egyetemes irodalomtörténeti, 334 magyar történelmi, 8 magyar oklevéltani, 1 magyar régészeti, 3 magyar földrajzi, 392 magyar irodalomtörténeti, 19 classica-filológiai, 2 modern nyelvészeti, 913 magyar szépirodalmi, 11 idegen szépirodalmi, 1 könyvészeti, 110 encyclopaediai, 1 gyűjteményes munkát, 39 vegyes tartalmú folyóiratot, 2 naptár és 31 hírlapot); 4 író; használt 7 munkát (3 hírlapot, 2 magyar irodalomtörténeti, 1 magyar szépirodalmi és 1 könyvészeti munkát); 6 művész; használt 9 munkát (1 hírlapot, 1 szépművészeti, 5 magyar történelmi, 1 magyar földrajzi munkát és 1 vegyes tartalmú folyóiratot); 5 ügyvéd; használt 5 munkát (2 jogtudományi, 1 magyar történelmi, 1 magyar szépirodalmi munkát és 4 vegyes tartalmú folyóiratot); 31 katona; használt 31 munkát (19 magyar szépirodalmi, 10 idegen szépirodalmi munkát és 2 vegyes tartalmú folyóiratot); 5 törvényhatósági tisztviselő; használt 6 munkát (6 hírlapot); 13 állami tisztviselő; használt 16 munkát (3 hírlapot, 1 statisztikai,

5 természettani, 2 természetrajzi, 2 magyar-történelmi, 1 magyar oklevéltani munkát és 1 vegyes tartalmú folyóiratot); 20 pénzügyintézeti hivatalnok; használt 21 munkát (1 hadtudományi, 1 természettani, 1 gazdaságtani, 1 bölcséleti, 4 magyar irodalomtörténeti, 8 magyar szépirodalmi munkát és 5 hirlapot); 1 gazdatiszt; használt 1 magyar szépirodalmi munkát; 1 építész hivatalnok; használt 1 magyar szépirodalmi munkát; 1 magánzó; használt 1 magyar szépirodalmi munkát; 153 nő; használt 153 munkát (1 statisztikai, 2 magyar oklevéltani, 8 magyar irodalomtörténeti, 134 magyar szépirodalmi, 5 idegen szépirodalmi, 1 gyűjteményes munkát s 2 vegyes tartalmú folyóiratot).

A könyvtár gyarapodása 1896. évi július hó 1-től 1897. évi június hó 30-ikáig vétel és adományból a következő volt:

Az 1896. évre könyvbeszerzésre előirányzott 1000 frt alapnak még meglévő részéből, s a folyó évre felvett beszerzési alap terhére vétetett 99 munka 125 kötetben, továbbá 7 hirlap, 15 folyóirat és szaklap, 9 füzetes vállalat, 7 apró nyomtatvány, összesen 544 frt 82 kr. értékben.

Az 1896. és 1897. évekre póstköltségre s apróbb sürgős kiadásokra felvett alap terhére beszereztetett 18 munka, 14 kötet és 5 füzetben, továbbá 1 okmány, összesen 30 frt 33 kr. értékben.

Alapítványi tagilletmény czimén a könyvtár 5 művel (10 kötetben) gyarapodott.

Bekötetett 128 munka (335 kötetben), összesen 300 frt 40 kr. értékben.

Adományokból befolyt 385 kötet, 251 füzet, 16 apró nyomtatvány, 23 térkép, 3 fénykép és 272 hirlapszám.

Az adományok közül özv. Balogh Jánosné úrnőnek, Báthy Imre, Gelléri Mór, Kállay Albert, Náthy József, Pillich Kálmán uraknak, s az ezredéves országos kiállítás igazgatóságának jelentékeny számú adományát kell kiemelni, s megemlítem, hogy a magyar tudományos akadémia, a magyar földrajzi társulat, a m. kir. földtani intézet, a magyar mérnök és építész-egylet hivatalos kiadványait ezen évben is megküldötte.

A könyvtárnak rendezett és czímtározott állománya 1896. évi június hó végével 25,626 műre terjedett, a mely 52,878 kötetet, illetőleg 48,569 darabot képviselt.

A folyó évi június hó 30-án megejtett lezárás szerint a rendezett és czímtározott állomány a következő:

Inc. (Ösnyomtatvány.)	6165 mű	182 kötet	153 drb.
A. (Hittudom.)	702 »	12116 »	10721 »
B. (Jogtudom.)	2355 »	3389 »	3098 »
C. (Államtud.)	847 »	1405 »	1266 »
D. (Orvostud.)	1126 »	1781 »	1601 »
E. (Termtud.)	2259 »	4154 »	3906 »

F. (Bölc., nevelést.)	2305 mű	4059 kötet	3764 drb.
G. (Történelem, földr.)	5487 »	11011 »	10447 »
H. (Nyelvészet és szépirod.)	4076 »	8513 »	7468 »
I. (Vegyes)	836 »	6943 »	6749 »
J. (Hírlaposztály. ¹)	66 »	416 »	699 »

Összesen 26,224 mű 53,969 kötet 49,872 drb.

Ezen mennyiségből a városi beszerzésekre és az adományokra 6592 mű esik, a mely 11733 kötetet, illetőleg 10945 darabot képez.

A könyvtárnak még czimtározatlan állományát a hírlaposztály egy része s az apró nyomtatványok képezik, melyeknek az 1897/98. évben leendő felvételével a könyvtár összes állományának czimtározása be leszen fejezve.

Az iktatóba a múlt év folyamán 185, s a folyó évben június hó 30-káig 121 ügdarab érkezett, a melyek mind elintéztettek.

¹ A hírlaposztály czimtározása a következő évben lesz befejezve.